

OLDŘICH TICHÝ (1959)

Oldřich Tichý is geboren in de stad Zlín in Tsjechië. Na een speciale middelbare school voor toegepaste kunst werkte hij al op jonge leeftijd twee jaar als kunsttherapeut in een psychiatrisch ziekenhuis in Kromeriz. In 1980 gaat hij studeren aan de Academie voor Beeldende Vorming in Praag bij professor F. Jiroudek.

Maar de situatie daar beviel hem helemaal niet, de werkvormen kwamen niet overeen met zijn ideeën over hoe kunst bestudeerd moest worden. Hij probeert meteen te komen tot een individuele opvatting van zijn werk. Dit resulteert in zijn eerste belangrijke schilderijen, die substantieel contrasteerden met de ideeën van de Academie en van zijn professor. Vasthoudend als hij is blijft hij doorwerken aan deze schilderijen met expressieve figuratieve composities in de stijl van Rouault, geïnspireerd op zijn ervaringen in het psychiatrisch ziekenhuis.

In 1986-87 komt er een evidente verschuiving. Er ontstaan imaginaire stillevens die grenzen aan het abstracte. Ondanks het gebruik van veel verschillende vormen en een dynamische penseelvoering, ontstaat er een trend naar verheldering van vormen die monumentaal en duidelijk zijn. Een belangrijke doorbraak. Al snel worden het op zichzelf staande schilderijen, zonder leesbaar narratief, vooruitstrevende en puur esthetische entiteiten. De werken bevatten alle elementen die ook vandaag nog de grondslagen zijn voor zijn composities, de natuur explorerend in heel zijn breedte met een symbolische geometrische poëzie verweven in een existentiële lading.

Zijn benadering van een binnen- en buitenrealiteit resulteert in schilderijen met krachtige details en symbolen van de visuele wereld, die gelijktijdig, in keuze en manier waarop het

motief wordt bekeken, attributen vormen van de aanwezigheid van de mens in de wereld. Zij vertelt ook over de plaats die de kunstenaar zelf inneemt in zijn existentiële beleving van de wereld in zijn ondoorgrondelijkheid, zijn voortdoring, zijn onveranderlijkheid en in de dynamiek van de fenomenen van leven en kunst, kosmos en ritme van de natuur.

De robuuste, kleurrijke en meesterlijk uitgevoerde vormen van de 'echte' wereld zijn een integraal onderdeel van de imaginaire ruimte van een schilderij, waarmee ze een eenheid vormen, een polyfonische archetype uit de symbolische wereld vol betekenislagen.

Enkele van de vormen en symbolen die we bij Tichý tegenkomen zijn:

driehoek	- heilige drievuldigheid
onvolledige driehoek	- dak, schuilplaats, wig, valkuil
opwaartse driehoek	- fallus, creativiteit, mannelijkheid, vuur (alchemie)
neerwaartse driehoek	- vrouwelijkheid, baarmoeder, vruchtbaarheid van de Aarde, water (alchemie)
kruis	- vier windrichtingen, de vier elementen (vuur, aarde, lucht, water) Christelijk: geloof, deugd, lijden van Christus
T-vorm	- een van de oudste vormen van het kruis; symbool van het leven
driehoek en helling	- centrum van de aarde en van de kosmos, geboorte uit de chaos van het water
helling	- hergeboorte
golf	- veranderlijkheid, illusie, futuliteit
water	- oorsprong en graf van alles in het universum; symbool van geboorte, baarmoeder, het vrouwelijke principe

Tichý zet zijn werk over deze onderwerpen in de jaren daarna voort. Zijn zoektocht naar een meer diepgaande en krachtige uitdrukking van zijn essentiële thema's en de algemeen gangbare contemporaine psychologische thema's brengt hem er toe om meer aandacht te besteden aan de formele aspecten van het schilderen zelf. Het brengt hem tot helder geformuleerde composities, die naast de coloristische aspecten van zijn werk, een inventieve beleving bieden van ruimte en oppervlakte. Als toevoeging aan zijn oorspronkelijke thema's brengt deze nieuwe trend een aantal compleet nieuwe motieven en motivaties voort.

1995 is een uitzonderlijk jaar voor het werk van Tichý. Hij produceerde een complete serie van hangende objecten. Het zijn in principe dagelijkse voorwerpen uit het traditionele plattelandleven, maar zijn door hem verheven tot kunstniveau zonder ze wezenlijk te veranderen. Deze objecten zijn een expressie en symbool voor de verbondenheid die hij heeft met de natuur en het buitenleven (hij leeft inmiddels ook in een plattelandsdorp met een bosrijke omgeving), maar ze zijn ook in een zekere zin een conclusie van de voorbije periode en een anticipatie op de schilderijen die zullen volgen.

De verpersoonlijking van de objectieve aspecten van het leven verleent een grotere betekenis aan de dualiteit van de opvatting van de gekozen motieven, vooral in de schilderijen van de laatste jaren. Het thema van de dualiteit van de innerlijke (spirituele) en uiterlijke (materiële) wereld wordt gevangen in een opvallende organische eenheid met al z'n vroegere werk.

Duidelijk mag zijn dat schilderen voor Tichý een cruciaal middel is tot essentieel communiceren. Met zijn intense visie op het thema, toont hij wat een vluchtige blik niet kan onthullen, maar wat toch bestaat als iets belangrijks: de spirituele substantie van onze levens, het fundamenteel geïntegreerde element van het menselijk bestaan.

Oldřich Tichý behoort tot de belangrijkste kunstenaars in Tsjechië van dit moment. Vele solo- en groepsexposities heeft hij gehad in eigen land en buitenland. Er zijn een aantal monografieën van hem uitgegeven. Zijn werk is opgenomen in tal van museumcollecties, waaronder het Nationaal Museum in Praag.